Vergi ödəyicilərinin hüquq və vəzifələri

Vergi ödəyicilərinin hüquq və vəzifələrinin artırılması məqsədi ilə Vergi Məcəlləsinə 15.1.2-1-ci, 16.1.4-1-ci, 16.1.7-1-ci və 16.1.11-3–16.1.11-8-ci maddələr əlavə edilmiş, 15.1.10-cu və 16.1.4-cü maddələrdə dəyişikliklər edilmiş, 16.1.8-ci və16.1.11-1-ci maddələr yeni redaksiyada təsdiq edilmiş, eyni zamanda vergi agentinin öhdəliyinə aid 17.6-cı maddə əlavə edilmişdir.

Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən vergi öhdəliyinin əvvəlcədən müəyyənləşdirilməsi barədə qərarın qəbul edilməsi məqsədi ilə vergi orqanlarına ərizə ilə müraciət etmək, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada kommersiya və (və ya) vergi sirrinin qorunmasını tələb etmək ***vergi ödəyicisinin hüquqlarına aid edilmişdir.***

Aşağıdakılar isə vergi ödəyicisinin vəzifələrinə aid edilmişdir:

• Hesabat ilindən sonrakı ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq təqvim ili ərzində aşağıda göstərilən hər bir şəxs üzrə ümumi dəyəri **500.000** ***manatdan artıq olan*** əməliyyatlara dair Vergilər Nazirliyinin müəyyən etdiyi formada arayışı təqdim etmək:

✓ *Azərbaycan Respublikasının rezidenti ilə onunla qarşılıqlı surətdə asılı olan qeyri-rezident şəxslər;*

✓ *qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliyi ilə həmin qeyri-rezidentin özü və ya onun başqa dövlətlərdə yerləşən hər hansı nümayəndəliyi, filialı və digər bölməsi;*

✓ *Azərbaycan Respublikasının rezidenti və (və ya) qeyri-rezidentin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəliyi ilə güzəştli vergi tutulan ölkələrdə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) subyektlər.*

• Yuxarıda qeyd olunan şəxslərə dair məlumatları (o cümlədən onların reyestr məlumatlarını) vergi orqanının tələbi ilə təqdim etmək;

• "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit vergi məbləği ödəyən şəxslərin nəzərdə tutulan fəaliyyət növlərini "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz" almaqla həyata keçirmək;

• Aşağıdakı fəaliyyət növləri istisna olmaqla, pərakəndə ticarət və (və ya) ictimai iaşə fəaliyyəti üzrə nağd pul hesablaşmalarını nəzarət-kassa aparatı vasitəsi ilə həyata keçirmək:

✓ *qəzet və jurnalların satışı (belə satış dövriyyəsinin ümumi dövriyyədəki payı 50 faizdən çox olduqda);*

✓ *kənd təsərrüfatı məhsullarının bazarlarda, yarmarkalarda və səyyar qaydada satışı;*

✓ *səyyar, bazarlarda və digər kütləvi ticarət yerlərində piştaxtadan, avtomobildən və qoşqu vasitələrindən pərakəndə satış fəaliyyəti;*

✓ *qiymətli kağızların və lotereya biletlərinin satışı;*

✓ *elektrik enerjisi, qaz, su, isti su təchizatı və mərkəzi qızdırma sistemi obyektlərinin fəaliyyəti.*

• Nağdsız ödənişlərin aparılması üçün "İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq POS-terminalların quraşdırılmasını və (və ya) "Elektron ticarət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq satıcı kimi fəaliyyət göstərdikdə, həmin Qanuna əsasən istehlakçıların elektron ödəniş etmək imkanını təmin etmək;

• Vergi orqanının tələbinə əsasən maliyyə institutlarında vergi monitorinqinin aparılması ilə bağlı vergi və maliyyə məlumatlarının mübadiləsini nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə əsasən həyata keçirilən maliyyə əməliyyatları barədə sənədləri və məlumatları vergi orqanlarına və onların vəzifəli şəxslərinə təqdim etmək;

• Maliyyə institutları tərəfindən hüquqi və fiziki şəxslərə hesab açıldıqda və ya maliyyə xidmətləri göstərildikdə, Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarının, habelə vergi və maliyyə məlumatlarının mübadiləsini nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrin tələblərinə əməl edilməsini və Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq maliyyə institutları tərəfindən təqdim edilməsi nəzərdə tutulan məlumatların əks olunduğu forması Vergilər Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən elektron hesabatların təqdim edilməsini təmin etmək;

• Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinə əmlakın siyahıya alınmasına, həmin əmlakın məsul saxlamaya qoyulması üçün götürülməsinə zəruri şərait yaratmaq, habelə onların bu sahədə qanuni fəaliyyətlərinə maneçilik törətməmək;

• Sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən hüquqi və fiziki şəxslərə malların (işlərin, xidmətlərin) təqdim edilməsi ilə bağlı Vergi Məcəlləsindənəzərdə tutulmuş qaydada qaimə-faktura və ya elektron qaimə-faktura vermək;

• Pərakəndə ticarət və (və ya) ictimai iaşə fəaliyyəti zamanı malların (işlərin, xidmətlərin) alıcılarına onların tələbinə əsasən nəzarət-kassa aparatının çeki ilə yanaşı, qaimə-faktura və ya elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-faktura təqdim etmək;

• Qanunla nağd qaydada həyata keçirilməsi məhdudlaşdırılan əməliyyatların yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilməsini təmin etmək.

Bununla belə, ***qeyri-rezident şəxsin təyin etdiyi vergi agentinin*** təyin olunduqdan sonra ***30 gün ərzində*** vergi orqanlarına Vergilər Nazirliyinin müəyyən etdiyi formada ***arayış təqdim edilmsi ilə*** bağlı öhdəliyi müəyyən edilmişdir.

Vergi ödəyiciləri hüquqlarından istifadə etməklə öz vəzifələrini lazımi qaydada icra edərsə, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş maliyyə sanksiyaları və cərimələrlə rastlaşmazlar.